

FEBRUÁR

Nevezik böjtelő havának, télutónak, jégbontó havának is.

Február a legrövidebb hónapunk, mégis sok jeles nap van ebben az időszakban. A farsang vízkeresztől, azaz január 6-tól hamvazószerdáig tart, ami többnyire februárra esik.

A jeles napok közül említést érdemel **Szent Brigitta napja**, ami február első napja. Régi magyar nevén Brigida Medi városában élt, ahol könyörgésére számtalan csodát tett az Úr. Több beteget, leprást meggyógyított, két vaknak pedig visszaadta a szeme világát. Legendáját Pannonhalmán őrzik.

Február 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony napja.

Ezen a napon, azaz Jézus születése után 40 nappal édesanyja, Mária bemutatta őt a jeruzsálemi templomban.

„Ilyenkor szoktak gyertyát szenteltetni a katolikus falvakban. A hagyományos, magyar paraszti társadalomban a szentelt gyertya a bölcsőtől a koporsóig elkísérte az embereket. Keresztelésig az újszülött mellett világított, hogy a „pogánykát” ki ne cseréljék a gonosz, rossz szellemek. Amikor a fiatal anya először ment a templomba az ún. egyházkelőre vagy avatásra, szintén szentelt gyertyát vitt a kezében. Gyertyát égettek a súlyos beteg mellett is... Szentelt gyertya égett a halott mellett is. Mindenszentek napján és halottak napján, de más nagyobb ünnepeken, húsvétkor és karácsonykor is meggyújtották.”

Általában úgy vélik, hogy ha február 2-án jó idő van, akkor későn tavaszodik. Ellenkező esetben a Mura-vidéken úgy tartották

Gyertyaszentelőkor, ha esik a hó, fúj a szél,
Nem tart sokáig a tél.

Ha ezen a napon jó idő van, akkor későn tavaszodik. Ha a medve kijön a barlangjából, és meglátja árnyékát (vagyis szép, napos idő van), akkor megijed tőle, és visszamegy aludni, amiből arra következtettek, hogy újra hideg lesz. Ha viszont nincs árnyéka, akkor kint marad, mert tudja, hogy ez a tél utolsó próbálkozása és hamarosan enyhül az idő

Február 3. Balázs napja. A szent legendája alapján mindenfajta torokbetegség gyógyítójának tartották. E napon volt szokásban az ún. Balázs-áldás vagy balázsolás, amikor a katolikus pap a gyermek álla alá két gyertyát tett keresztbe és imát mondott. Almát is szenteltek ilyenkor, abban a hitben, hogy a torokfájás ellen alkalmas gyógyszer. A Dunántúlon, az Ipoly és Nyitra környéki falvakban, a Csallóközben szokás volt a Balázs-járás. Maskarába öltözött gyermekcsoportok jártak házról házra. Egyikük Balázs püspököt személyesítette meg – fején papírsüveggel, a többiek papírcsákó volt, oldalukon fakard. Nyársat vittek, hogy a háziak arra tűzhessék a kolbászt és a szalonnát. A Balázs-járás, akárcsak a március 12-i Gergely-járás, a soványpénzü tanítók jövedelemkiegészítését jelentette, amit gyakran díjlevelükbe is belefoglaltak. A háziaktól kapott szalonnát, babot, zsírt, tojást a gyerekek elvitték a tanítónak, aki azután megvendégelte őket.

Balázs napjához is kapcsolódik időjárásjóslás. Ha ezen a napon esik, akkor nyáron jég veri el a termést. Baranyában, Szeged környékén a szőlő négy sarkában megmetszenek egy-egy tőkét, hogy a madarak ne bántsák a termést.

Február 5. Ágota napja. A néphit szerint gonoszúzó hagyománya van ennek a napnak. Ilyenkor körül kell söpörni a házat, hogy ezzel is kiűzzék a házi férgeket, bogarakat.

Február 6. Dóra, Dorottya napja. Időjárásjósló-nap. A hideget ez a nap tágítja, azaz enyhíti. Az Ágotától megszorított időjárást, a hideget Dorottya tágítja, azaz enyhíti.

Február 10. Skolasztika napja. Ez a nap Kolos napja. Termőnap. Ezen a napon szedik, gyűjtik az oltóágot, amivel beoltják majd a gyümölcsfákat.

Február 14. Bálint napja. Fontos ez a nap a tavasz közeledte szempontjából. A horvát néphit szerint a madarak ekkor tartják menyegzőjüket, a verebek párosodnak és megkezdik a fészekrakást. Kapolyon is úgy tudják, hogy „Bálint a verebek naptya”, ekkor kezdenek csiripelni, jelzik a tavasz közeledtét.

Régen szerelmi praktikákat vetettek be ezen a napon a fiatal lányok a kiszemelt fiúk megszerzésére, vagy éppen arra, hogy megőrizték szerelmeiket. Termésjósló napnak is tartják. Ha ezen a napon hideg, száraz az idő, akkor jó lesz a termés.

Február 16. Julianna napja. A néphit szerint ettől a naptól az idő melegebbre fordulását lehet várni.

„Julianna kitette a dunnáját és az kiszakadt”, vagy „Julianna megrázta a dunnáját” – ugyanis a megfigyelések szerint e napon gyakran havazik. Ha hó esik, a Drávaszögben azt mondogatják: „Bolondoznak a Julisok”.

A Dorottya-napi időjárásjóslás ellentétes változatát jegyezték le az Ipoly menti falvakból: Ha Dorottya locsog, akkor Julianna kopog.

Február 19. Zsuzsanna napja. Ha ezen a napon megszólal a pacsirta, akkor közel a tavasz.

Február 22. Üszögös Szent Péter napja. Amilyen idő van ezen a napon, olyan lesz József napján is.

Ezen a napon nem dolgozik senki, mert a hiedelem szerint szerencsétlen nap, és minden, amibe belefognak üszkös lesz.

Február 24. Mátyás napja. „Ha Mátyás jeget talál, akkor töri, ha nem talál, akkor csinál.” Az ezen a napon fogott csukát „Mátyás-csukájának” nevezik és egész évben bő fogást ígér.

Források:

<https://www.nyiregyhaza.hu/post/jeles-napok-nepszokasok-ezek-a-nepi-hiedelmek-fuzodnek-a-februarhoz-2021-01-31>

<http://kossuthsuli.lapunk.hu/?modul=oldal&tartalom=1188099>

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/MagyarNeprajz-magyar-neprajz-2/vii-nepszokas-nepi-vallasossag-A33C/szokasok-A355/jeles-napok-unnepi-szokasok-A596/februar-A629/februar-2-gyertyaszentelo-boldogasszony-napja-A62A/>

https://jelesnapok.oszk.hu/prod/unnep/szent_balazs

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/MagyarNeprajz-magyar-neprajz-2/vii-nepszokas-nepi-vallasossag-A33C/szokasok-A355/jeles-napok-unnepi-szokasok-A596/februar-A629/februar-3-balazs-napja-A631/>

https://kaposvarmost.hu/magazin/kultura/2015/02/14/balint-a-vererek-naptya_15715.html